

POSLOVNA KLIMA

Obete za prihodnje mesece bo pretežno krojila dinamika cen energetske surovine

Kljub oteženim razmeram, različnim nihanjem kazalnikov, ECB v marčevski napovedi ne vidi možnosti recesije za evroobmočje v letu 2022. Pritisk na Evropsko komisijo in države članice, da povečajo uporabo ukrepov za blaženje visokih cen energentov na gospodarstvo, pa vseeno raste.

Darja Močnik, Analitika GZS

Ruska invazija na Ukrajino je okoliščine za gospodarsko rast v Evropi pomembno spremenila. Gospodarska škoda za obe državi bo velika. Rast svetovnega BDP naj bi se v 2022 znižala za več kot 1 odstotno točko (ocena OECD iz sredine marca 2022). V območju evra naj bi bila gospodarska rast tako nižja za 1,4 odstotne točke. Nekoliko nižja svetovna gospodarska rast bo posledica močnega krčenja prodaje v Rusiji in Ukrajini, del upada pa se bo še posebej odražal v počasnejši rasti v Evropi, ki jo je še posebej močno prizadela rast cen zemeljskega plina, nafte, toplotne energije in električne energije.

Zadnje zvišanje cen energije in hrane v dodatni meri prispeva k rasti inflacije.

ECB je v marcu ocenila, da se bo gospodarska rast v območju evra v 2022 umirila na 3,7 % (osrednji scenarij) in v 2023 na 2,8 %. V nobenem scenariju (tudi pri katastrofičnem scenariju) ECB ne vidi možnosti recesije za območje evra. Sestavljeni indeks PMI v območju evra se je marca 2022 malenkostno znižal na 54,5 s 55,5 v februarju. Indeks je ostal nad pragom

50, kar pomeni nadaljnje izboljševanje poslovnih razmer, vendar z nekoliko nižjo dinamiko. To nakazuje, da prvi tedni rusko-ukrajinske vojne še niso povzročili padca proizvodnje v evrskem območju.

Medtem ko je indeks PMI marca letos za Nemčijo še vedno predstavljal precej optimistično sliko, je najpomembnejši vodilni indeks Ifo marca 2022 padel na najnižjo raven od januarja 2021.

Zaupanje na najnižji ravni v skoraj enem letu in pol

Zamude v dobavni verigi so se zopet podaljšale, poslovno zaupanje je padlo na najnižjo raven v skoraj enem letu in pol, ob vse večjih skrbah glede gospodarskih obetov (S&P Global). Medtem ko je indeks PMI marca letos za Nemčijo še vedno predstavljal precej optimistično sliko, je indeks Ifo marca 2022 padel na najnižjo raven od januarja 2021. Tudi obeti za nemško gospodarstvo so se močno spremenili. Medtem ko so bili pred mesecem dni gospodarski obeti za Nemčijo videti svetli, je zdaj stagflacija postala verjetnejši scenarij,

ocenjujejo pri Ifo. Za leto 2022 so znižali napoved gospodarske rasti na 3,1 % (po osnovnem scenariju). Višje cene energije in surovin kot na začetku leta bodo verjetno ostale povišane dlje časa.

Nove motnje v dobavnih verigah povečujejo tveganje, da se bo proces deglobalizacije nadaljeval. Najbolj naj bi trpelo izvozno usmerjeno gospodarstvo. Posledice nižje gospodarske rasti pa se bodo prelile tudi na slovensko gospodarstvo, ki z Nemčijo ustvari 6,8 mrd EUR izvoza (17,3 % celotnega izvoza v 2021) in 6,3 mrd EUR uvoza blaga (14,9 % celotnega uvoza blaga).

Inflacija v evrskem območju je bila povišana že pred začetkom vojne v Ukrajini. Vojna v Ukrajini zdaj povečuje te pritiske, tako glede stopnje inflacije kot njenega trajanja, saj so cene energije in surovin od januarja strmo naraščale, dobavne verige pa so ponovno prekinjene. Zaradi visokih transportnih stroškov in težav s pridelki so se svetovne cene hrane v začetku leta 2022 povzpele na skoraj zgodovinsko najvišje vrednosti. Večja jasnost glede razpleta vojne v Ukrajini bi ublažila pritiske na visoke cene energentov in surovin. ■

10 ključnih podatkov

1. Gospodarska klima v Sloveniji

Gospodarska klima v Sloveniji se je po štirih zaporednih mesecih rasti v marcu 2022 znižala za 5,2 odstotne točke. Na letni ravni je ostala višja, in sicer za 2 odstotni točki. Vrednost kazalnika zaupanja je bila marca 2022 v predelovalnih dejavnostih za 6 odstotnih točk nižja od vrednosti marca 2021. V ostalih dejavnostih je kazalnik zaupanja na letnem nivoju višji (+27 odstotnih točk v trgovini na drobno; +15 odstotnih točk v storitvenih dejavnostih; +12 odstotnih točk v gradbeništvu).

2. Blagovni izvoz: 20,5 % (I 22/I 21)

Izvoz blaga je bil januarja 2022 za 20,5 % višji kot januarja 2021 in za 25,5 % višji kot januarja 2020. Rast izvoza v države EU je bila medletno višja za 28,8 %. Rast uvoza blaga je v tem obdobju znašala 52,1 %, v primerjavi z januarjem 2020 pa je bil uvoz blaga višji za 31,5 %. Pri trgovanju z državami nečlanicami EU so pomemben delež predstavljali t. i. posli oplemenitenja, saj je bilo v januarju teh na izvozni strani za približno dve petini vseh poslov, na uvozni strani pa za približno polovico. Izvoz blaga brez poslov oplemenitenja je bil v države izven EU v januarju 2022 za 20,5 % višji kot januarja 2021, uvoz blaga iz držav izven EU, brez poslov oplemenitenja pa je bil za 58,0 % višji kot pred letom dni.

3. Industrijska proizvodnja: 9,9 % (I 22/I 21)

Industrijska proizvodnja v predelovalnih dejavnostih je bila v januarju 2022 medletno višja za 7,3 %, višja je bila tudi v rudarstvu in oskrbi z električno energijo (za 41,3 % in 29,4 %). Glavnino industrijske proizvodnje v Sloveniji predstavljajo predelovalne dejavnosti, kjer so se prihodki medletno okrepili za 19,2 %. Merjeno po tehnološki zahtevnosti se je proizvodnja najbolj okrepila pri nizko tehnološko-zahtevnih proizvodih (za 11,3 %) ter pri srednje visoko in srednje nizko tehnološko zahtevnih proizvodih (za okoli 6,3 %). Na mesečni ravni se je v predelovalnih dejavnostih industrijska proizvodnja znižala za 0,9 %.

4. Prenočitve turistov: -25 % (I-II 22/I-II 21)

V prvih dveh mesecih leta 2022 je Slovenijo obiskalo 435.500 turistov, kar je bila petina manj kot v istem obdobju 2020 (domačih je bilo za 5,8 % več, tujih za 44,3 % manj). Ustvarili so malo manj kot 1,3 milijona prenočitev, kar je 21 % manj kot v prvih dveh mesecih 2020. Domačih prenočitev je bilo za 3,9 % več, tujih za 39 % manj. Od tujih turistov so največ prenočitev v prvih dveh mesecih letos ustvarili turisti iz Hrvaške (20 % prenočitev vseh tujih turistov). Sledili so jim turisti iz naših sosednjih držav: Madžarske, Italije in Avstrije (iz vsake po 10 %) ter Srbije (8 %).

5. Prihodek v storitvenih dejavnostih: 23,8 % (I 22/I 21)

Prihodek od prodaje storitev je bil januarja 2022 višji za 23,8 % v primerjavi z januarjem 2021. K njegovemu dvigu so prispevale vse opazovane skupine storitvenih dejavnosti ob odpravi zajezitvenih ukrepov. Najizraziteje se je prihodek zvišal v gostinstvu, (+228,1 %). V poslovanju z nepremičninami je bil prihodek višji za 31,1 %, v dejavnosti prometa in skladiščenja za 19,1 %, v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih za 18,3 %, v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih za 13,7 % ter v IKT dejavnostih za 9,4 %.

6. Prihodek v trgovini na drobno (brez motornih goriv): 9,2 % (I-II 22/I-II 21)

V prvih dveh mesecih 2022 je bil realni prihodek v trgovini na drobno (vključno z motornimi gorivi) višji za 26,6 % v primerjavi z enakim obdobjem 2021. Visoka rast je bila še v trgovini z motornimi gorivi (+66,5 %). Trgovina z neživili se je okrepila za 17,9 %. Realni prihodek v trgovini z živili je bil nižji (za 1,2 %). Ob nižji ravni proizvodnje novih avtomobilov v EU se je realni prihodek v trgovini z motornimi vozili v prvih dveh mesecih medletno znižal za 3,9 %.

7. Gradbena dela: 5,8 % (I 22/I 21)

Vrednost v januarju 2022 opravljenih gradbenih del je bila medletno višja za 5,8 %. Višja je bila le vrednost del na gradbenih inženirskih objektih (za 10,0 %), nižja pa je bila vrednost del na stavbah (za 4,4 %) in vrednost opravljenih specializiranih gradbenih del (za 3,0 %). Rast cen stanovanjskih nepremičnin je bila v letu 2021 15,7-odstotna (v 2020 10,6-odstotna), najizraziteje so se zvišale cene novih stanovanj (za 20,2 %).

8. Cene življenjskih potrebščin: 5,4 % (III 2022/ III 2021)

V marcu 2022 so bile življenjske potrebščine na mesečni ravni cenejše za 1,1 %, na kar so najbolj vplivale nižje cene električne energije (zaradi oprostitve plačil določenih prispevkov), ki so k deflaciji prispevale -1,6 odstotne točke. Na letni ravni so cene življenjskih potrebščin dražje za 5,4 %. V enem letu so največji vpliv (1,3 odstotne točke) imele višje cene naftnih derivatov (bencin se je podražil za 30,3 %, dizelsko gorivo za 29,5 % in tekoča goriva za 12,1 %), dražja hrana (za 6,9 %), izdelki in storitve iz skupine stanovanjske in gospodinjske opreme in tekoče vzdrževanje stanovanj (za 8,5 %).

9. Število delovno aktivnih: 3,1 % (I 22/I 21)

Januarja 2022 je bilo število delovno aktivnih oseb medletno večje za 3,1 % (910 tisoč). V enem letu se je število delovno aktivnih oseb najbolj povečalo v predelovalnih dejavnostih (+6.668 oseb), gradbeništvu (5.378 oseb), gostinstvu (4.641 oseb) ter zdravstvu in socialnem varstvu (2.594 oseb). Konec februarja je bilo 64.783 brezposelnih oseb, kar je bilo za 26,4 % manj kot v lanskem februarju. Stopnja registrirane brezposelnosti je januarja 2022 znašala 6,9 % (8,2 % januarja 2020).

10. Povprečna bruto plača: -2,7 % (I 22/I 21)

Januarska povprečna bruto plača, ki je bila izplačana v februarju 2022 (1.924 EUR), je bila v primerjavi z januarjem 2021 za 2,7 % nižja (pri neto plači je bila nižja za 2,6%), glede na januar 2020 pa je bila višja za 6,5 %. Padec je bil pričakovan, saj so bili lani izplačani visoki izredni dodatki v javnem sektorju. Povprečna bruto plača v sektorju države (ožja definicija kot javni sektor) je bila tako medletno nižja za 13,3 %. V zasebnem sektorju se je medletno rast plač znižala na 3,4 %.

*Upoštevani statistični podatki, znani do 31. marca 2022

1 Posli oplemenitenja obsegajo spreminjanje, izdelavo, sestavljanje, izboljšavo in prenovo blaga s ciljem, da se proizvede nov ali resnično izboljšan izdelek.